

BBC Wales

3 Central Square
Cardiff CF10 1FS

(+44) 370 350 0700
bbc.co.uk/wales

BBC Cymru

3 Sgwâr Canolog
Caerdydd CF10 1FS

(+44) 370 350 0700
bbc.co.uk/cymru

30 Awst, 2023

At sylw Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth
Cc Cefin Campbell AS, Delyth Jewell AS

Annwyl Ddirprwy Weinidog,

Yn dilyn cyhoeddi Adroddiad y Panel Arbenigol ar Awdurdod Darlledu a Chyfathrebu Cysgodol i Gymru, rwyf yn ysgrifennu atoch i ofyn yn garedig am eglurhad a gwybodaeth bellach am rai o'r pwyntiau a godir yn yr adroddiad, yn enwedig y rheini sy'n ymwneud â'r ymchwil a gynhaliwyd gan y Panel, fel rhan o'u harchwiliad o ddarlledu yng Nghymru. Bydd hyn o fudd er mwyn helpu ein dealltwriaeth o'r casgliadau. Yr wyf hefyd wedi cynnwys cyd-destun pellach a gwybodaeth ychwanegol ynglŷn â rhywfaint o'r naratif yn yr adroddiad. Gobeithio y bydd y wybodaeth ychwanegol hon yn ddefnyddiol i'r gwaith sy'n mynd rhagddo yn y maes hwn. Os bydd angen rhagor o wybodaeth arnoch chi, mae croeso i chi gysylltu â mi.

Yn benodol, byddwn yn ddiolchgar pe gallech ddarparu gwybodaeth am fethodoleg a maint sampl yr adroddiad ymchwil 'Tueddiadau Darlledu', a gomisiynwyd gan y Panel. Hoffwn yn fawr iawn gael gwell dealltwriaeth o rai o'r ffigurau a nodir yn yr adroddiad gan nad ydynt yn gyfarwydd.

Yn yr un modd, byddai'n ddefnyddiol deall beth mae'r ymadrodd 'rhaglenni rhwydwaith o Gymru' yn ei olygu i helpu i ddeall pa gynnwys y cyfeirir ato.

Hoffwn hefyd ddeall cynnwys y datganiad canlynol: *"Mae diffyg data sylweddol mewn perthynas â'r cyfryngau darlledu a chyfathrebu sy'n cael ei brofi gan bobl Cymru, ac nid oes gan yr un sefydliad gyfrifoldeb i fynd i'r afael â hyn ar hyn o bryd"*. Rwy'n credu'n gryf bod y BBC yn darparu data a gwybodaeth eang ynglŷn â chynulleidfaoedd ac arferion defnyddio, yn ogystal â gwybodaeth am gyllid ac oriau darlledu yng Nghymru yn ei Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon. Gosodir y dogfennau hyn gerbron y Senedd a chreffir arnynt fel rhan o waith y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol. Mae hyn yn ychwanegol i'r data a'r wybodaeth a'i cesglir a'i cyhoeddir gan OFCOM. Felly, byddai'n ddefnyddiol deall beth mae'r panel yn ei feddwl sydd ar goll a beth yw'r bylchau.

Mae'r adroddiad hefyd yn nodi bod y panel yn *"bryderus nad oedd yn ymddangos bod llawer o feddwl tua'r dyfodol nac arloesi yn digwydd i ystyried sut gallai darlledu a chyfathrebu edrych yng Nghymru yn y dyfodol. Ar hyn o bryd nid oes unrhyw sefydliad yn gyfrifol am ddatblygu gweledigaeth strategol, sy'n benodol i Gymru yn y maes hwn"*. Byddwn yn anghytuno'n gryf ag unrhyw awgrym nad oes llawer o feddwl nac arloesi yn digwydd o ran tueddiadau a llwyfannau ar gyfer y dyfodol. Mae timau ar draws BBC Cymru a'r sefydliad ehangach yn cynnal trafodaethau dyddiol am ddatblygiadau'r dyfodol gyda'r gwahanol dimau cynnyrch ar draws y BBC, gan geisio diogelu ar gyfer y dyfodol, arloesi a sicrhau bod

cynulleidfaoedd yng Nghymru yn gallu gwyllo cynnwys o'u dewis ar y llwyfan o'u dewis, nawr ac yn y degawd nesaf.

Rwyf hefyd yn synnu ac ychydig yn siomedig gyda sylwadau'r panel am gynhyrchu dramâu a rôl cyd-gomisiynu. Yn benodol, hoffwn gael gwell dealltwriaeth o'r hyn y mae'r panel yn ei olygu wrth ddweud eu bod yn "*pryderu bod drama sy'n benodol ar gyfer cynulleidfaoedd yng Nghymru yn yr iaith Saesneg yn dod yn rhywbeth sy'n perthyn i'r gorffennol. Efallai nad yw chwaeth y rhwydwaith o ran y pwnc a stori bob amser yn adlewyrchu Cymru mewn ffordd sy'n taro tant yn ddigon dwfn â chynulleidfaoedd yma.*"

Mae'r syniad bod cyfres ddrama sy'n cael ei dangos – neu ei chomisiynu – ar gyfer Cymru yn unig mewn rhyw ffordd yn cynnig profiad gwyllo mwy dilys i gynulleidfaoedd yma yn safbwynt goddrychol, ac rwy'n nodi nad yw'r panel yn darparu unrhyw dystiolaeth i gefnogi'r ddadl hon.

Y gwir yw nad yw'r BBC erioed yn ei hanes wedi darparu ystod ehangach o ddrama sy'n adlewyrchu bywyd Cymreig nag y mae'n ei ddarparu heddiw – sioeau fel *Hidden, In My Skin, The Pact, Keeping Faith* a *The Steeltown Murders* – ac mae hyn wedi bod yn ffrwyth cyd-gomisiynu rhwng comisiynwyr talentog yn BBC Cymru a theledu rhwydwaith sydd wedi denu mwy o fuddsoddiad ac wedi cyflawni mwy o uchelgais ar y sgrin. Nid yw'r syniad bod y rhain yn dangos diffyg dealltwriaeth o deimladau Cymreig yn cyd-fynd â'r effaith ar y gynulleidfa a'r gwerthfawrogiad a geir yng Nghymru.

Mae'r bartneriaeth bresennol o fudd i gynulleidfaoedd ym mhob man. Wrth edrych ar *Steeltown Murders*, er enghraifft - cyfres ddrama bywyd go iawn am achos tywyll a hanesyddol ym Mhort Talbot a'r ardaloedd cyfagos - roedd bron i 625k o wylwyr yng Nghymru i'r gyfres ar ryw adeg, sy'n cyfateb i 20% o'r boblogaeth. Y bennod gyntaf oedd y drydedd rhaglen a gafodd ei gwyllo fwyaf yr wythnos honno ar draws y DU (ffynhonnell: BARB). Ar ôl i chi gyfuno'r ffigurau gwyllo teledu ag iPlayer, y ffigur cyfunol 28 diwrnod o gynulleidfa gyfartalog ar draws y gyfres gyfan oedd 5.7M o wylwyr, gyda bron i hanner y gynulleidfa (48%) yn gwyllo ar BBC iPlayer.

Yn fwy diweddar, fe wnaeth *Wolf*, cyd-gomisiwn arall rhwng BBC Cymru a BBC One Network ddenu cyfanswm o 10.5m o geisiadau gwyllo BBC iPlayer yn ystod y pythefnos cyntaf, sef cyfanswm o 6.2M o oriau gwyllo – gan olygu mai dyma'r teitl a wylwyd fwyaf ar draws BBC iPlayer gyfan yn ystod y cyfnod hwnnw. Roedd hon yn gyfres a oedd yn cynnwys cast cryf o Gymry, wedi'i lleoli'n glir yng Nghymru ac yn cynnwys defnydd o'r Gymraeg. Bydd dramâu eraill fel *The Way a Lost Boys and Fairies* hefyd yn portreadu cymunedau Cymraeg yn gryf ac yn cynnwys y Gymraeg yn y sgript.

Mae portreadu ar y lefel hon yn rhan hanfodol o'n cytundeb rhwng BBC Cymru a Cymru Greadigol, felly byddwn wir yn gwerthfawrogi cyfle i ddeall pam y daeth y panel i'r casgliad hwn.

Mae nifer o sylwadau yn yr adroddiad a fyddai, yn ein barn ni, wedi elwa o fwy o gyd-destun a dadansoddiad.

Er enghraifft, mae'r adroddiad yn nodi bod "*nifer yr oriau optio allan lleol ar gyfer newyddion a materion cyfoes dyddiol ac wythnosol ar y teledu yn yr iaith Saesneg yng Nghymru wedi gostwng i 367 awr (o 429 yn 2021) sy'n achos pryder ychwanegol. Dim ond yn*

achlysurol y mae rhaglenni materion cyfoes ymchwiliol ffurf hir yn cael eu darlledu bellach ar y rhaglen BBC Wales Investigates. Mae Wales Live, a sefydlwyd ychydig flynyddoedd yn ôl, yn fformat cylchgrawn wythnosol sy'n parhau ar BBC One Wales, ond nid yw'n cyflawni'r cylch gwaith ymchwilio ffurf hir hwn."

Yn wir, gellir priodoli'r gostyngiad mewn oriau optio allan lleol ar gyfer Cymru o ran newyddion a materion cyfoes yn y Saesneg ar deledu'r BBC yng Nghymru yn 2022 i'r gostyngiad yn nifer y cynadleddau i'r wasg gan y llywodraeth a ddangoswyd ar y teledu ers i'r pandemig ddod i ben. Mae'r oriau darlledu wedi dychwelyd i'r rheini sy'n debyg i'r cyfartaleddau cyn y pandemig (ffynhonnell: Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y BBC). Ag eithrio'r cynadleddau i'r wasg yn ystod cyfnod y pandemig, nid oes unrhyw newidiadau comisiynau sylfaenol eraill i raglenni newyddion a materion cyfoes BBC Cymru yn ystod y cyfnod hwn.

Byddwn hefyd yn herio'r dadansoddiad o faterion cyfoes. Lansiodd BBC Cymru Wales frand *BBC Wales Investigates* yn 2017, gyda'r nod o gynhyrchu cynnwys materion cyfoes caled ar gyfer pob llwyfan – teledu, radio ac ar-lein. Nid oedd bwriad o gael 'slot' rheolaidd yn yr amserlen: yn lle hynny, mae'r ymchwiliadau'n cael eu darlledu pan fydd tystiolaeth newydd yn dod i'r amlwg neu pan fydd yr ymchwiliad yn dod i gasgliad ni waeth faint o amser mae hyn yn ei gymryd.

Roedd hwn yn benderfyniad strategol a wnaed i ryddhau'r tîm newyddiaduraeth ymchwiliol o gyfyngiadau 'slot' rheolaidd a chanolbwyntio ar gael mwy o effaith a chyrraedd cynulleidfaoedd newydd. Cafodd y penderfyniad hwn ei wneud i ddiogelu ein buddsoddiad yn y maes allbwn hanfodol hwn yn ogystal ag addasu ein dull gweithredu i sicrhau ein bod yn gwasanaethu pob cynulleidfa ar draws pob dyfais a gwasanaeth. Rydym o'r farn bod y newid wedi bod yn llwyddiant, o ystyried effaith a chyrraedd ymchwiliadau dewr diweddar i betio mewn pêl-droed, achos Lin a Megan Russell, Llofruddiaethau Clydach a'r adroddiad diweddar ar gwynion gan gyn-chwaraewyr a staff Undeb Rygbi Cymru.

Mae'r adroddiad hefyd yn nodi bod "y Panel yn pryderu'n fawr am nifer yr oriau o raglenni 'addysg, ffeithiol a chrefydd' ar BBC Cymru (i lawr i 165 awr yn 2022, o 212 awr yn 2021)". Mewn gwirionedd, mae nifer yr oriau gwreiddiol yn y *genres* hyn yn uwch na'r lefelau cyn y pandemig gan fod y niferoedd a nodwyd gan y panel yn cynnwys ailddarllediadau a gynyddodd yn sylweddol yn ystod cyfnod y pandemig.

Gobeithio bod y wybodaeth hon wedi bod yn ddefnyddiol i chi a byddwn yn ddiolchgar pe gallech hefyd ein helpu ni drwy ddarparu'r wybodaeth y gofynnir amdani uchod er mwyn i ni allu deall y casgliadau y daethpwyd iddynt yn llawn.

Yn gywir,

Rhuanedd Richards
Cyfarwyddwr, BBC Cymru